

- o Zaboravili ste korisničko ime?
- o Zaboravili ste lozinku?

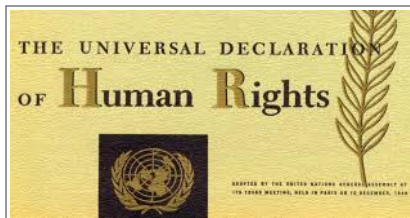
Prije svega
Naslovnica o Izdvojeno

da su Ujedinjeni narodi međunarodna organizacija koju čine gotovo sve suverene države i
inas ima oko 200 članica. Ujedinjeni narodi teže očuvanju međunarodnoga mira i sigurnosti,

Ponuda

HT

O nama

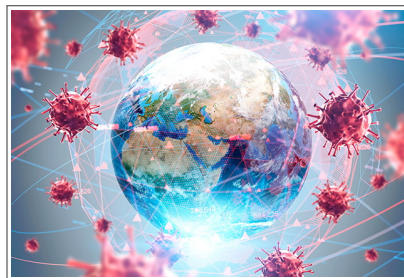

UN-a dana 10. prosinca 1948. Isprva nije donesena kao međunarodni ugovor, nego kao rezolucija bez pravno obvezujućega karaktera, kojoj je svrha bila osiguranje zajedničkoga razumijevanja ljudskih prava i sloboda spomenutih u Povelji UN-a iz 1945., utemeljiteljskome dokumentu UN-a koji kao ciljeve te organizacije navodi očuvanje međunarodnoga mira i sigurnosti te mirolojubivo rješavanje međunarodnih sporova u skladu s načelima međunarodnoga prava. (8) Tijekom sljedećih godina Opća deklaracija o ljudskim pravima postala je dijelom običajnoga prava, svojevrsni pravni instrument koji obvezuje sve članice UN-a. Deklaracija se pokazala značajnim i često učinkovitim oruđem u primjeni diplomatskih i moralnih pritisaka na vlade koje krše njezine odredbe. Godine 1968. Međunarodna konferencija Ujedinjenih naroda o ljudskim pravima odlučila je da Deklaracija „bude obveza za sve članice međunarodne zajednice“. Međunarodno pravo ljudskih prava stasalo je upravo iz Opće deklaracije o ljudskim pravima. Deklaracija promiče ideal slobodnih ljudskih bića koja, s jedne strane, imaju mogućnost uživati građansku i političku slobodu, a s druge strane, ona zagovaraju stvaranje uvjeta gdje svaki čovjek može uživati svoja gospodarska, socijalna i kulturna prava. Bit će uputno citirati prva dva članka Opće deklaracije o ljudskim pravima: „Sva ljudska bića rađaju se slobodna i jednaka u dostojanstvu i pravima. Ona su obdarena razumom i svijesću te trebaju jedna prema drugima postupati u duhu bratstva“ (čl. 1). „Svaku pripadaju sva prava i slobode utvrđene u ovoj Deklaraciji bez razlike bilo koje vrste, kao što je rasa, boja kože, spol, jezik, vjeroispovijed, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili društveno podrijetlo, imovina, rođenje ili drugi status. / Nadalje, ne smije se praviti nikakva razlika na osnovi političkog, pravnog ili međunarodnog statusa zemlje ili područja kojemu neka osoba pripada, bilo da je to područje neovisno, pod starateljstvom, nesamoupravno, ili mu je na neki drugi način ograničen suverenitet“ (čl. 2). (9) Posebno valja istaknuti da je Opća deklaracija o ljudskim pravima poslužila kao osnova za dva pravno obvezujuća sporazuma UN-a o ljudskim pravima: to su Međunarodni sporazum o građanskim i političkim pravima te Međunarodni sporazum o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima. (10)

Promjene u poimanju ljudskih prava

Opća deklaracija o ljudskim pravima utemeljena je na idejama personalizma, koncepcije prirodnoga prava, univerzalizma i solidarizma. Nastanak suvremenih ljudskih prava običava se isključivo povezivati s misliocima liberalnih i lijevih političko-svjetonazorskih usmjerenja, pri čemu se svjesno ili nesvjesno zanemaruje značajan – gdjekad štoviše i ključan – utjecaj kršćanskih mislioca, navlastito personalista.

Tomu treba dodati da su dosadašnja poimanja ljudskih prava posljednjih godina izložena mnogim upitnostima i izručena prevrednovanjima. Zapravo je već posljednje desetljeće 20. stoljeća pokazalo tendenciju ograničavanja rasta ljudskih prava i traženje puteva njihove opravdane i zakonite djelomične suspenzije. Objavljen je rat terorizmu, a posve je nova epoha nastupila nakon 11. rujna 2001. kada se dogodio teroristički napad na nebodere „Blizance“ na Manhattanu u New Yorku, važne simbole gospodarske i trgovačke moći Sjedinjenih Američkih Država i svijeta. Terorističkim napadima 11. rujna uzdrman je cijeli svijet, i to iz temelja: nerijetko se slikovito kaže da „kad Amerika kihne, cijeli se svijet zatrese“. Brojnim liberalnim političarima i teoretičarima trebalo je neko vrijeme da bi shvatili kako zahtjev sigurnosti u nekim slučajevima može nadvladati i podrediti ljudska prava i slobode. Da ugroženost čovjekova zdravlja i života može dovesti do suspenzije ljudskih prava bjelodano pokazuje godina 2020. i pandemija bolesti COVID-19, koja je ne samo dokinula naivnu optimističku vjeru u neslućene blagodati globalizacije nego na zapanjujući i umnogome paralizirajući način dovela do toga da se sigurnost i ljudska prava antagoniziraju i dijalektički sprežu u sintezu nečega novog i nepoznatog čije oblike, dimenzije i dosege ovoga trenutka teško možemo naslutiti.

Marito Mihovil Letica

Članak je dio niza "Djelovanje pandemije koronavirusa na ljudska prava i slobode", a objavljen je u sklopu projekta poticanja kvalitetnog novinarstva Agencije za elektroničke medije.

Bilješke:

(1) pravo. *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2020. Pristupljeno 8. 8. 2020., Enciklopedija.